

I. Vježba – Razlikovanje teze i argumenata, analiza argumenata

[prevedeno i prilagođeno iz Hurley – A Concise Introduction...]

1. ① Zagađenje podzemnih voda problem je katastrofalnih razmjera.
② Polovica pitke vode u državi dolazi iz tih vodocrpilišta a zagađena je kemijskim otpadom koji će se razgrađivati kroz nekoliko generacija.

2. ① Prodaju ljudskih organa poput srca, bubrega ili rožnica trebalo bi zabraniti.
② Dopuštanje njihovog prodavanja dovodi do situacije u kojoj će transplatacija biti dostupna samo bogatima. ③ To je zato što cijena uvijek raste onome što se kupuje i prodaje kao roba a malo ga ima. ④ Zakon ponude i potražnje to zahtjeva.

3. ① Prodaju ljudskih organa poput srca, bubrega ili rožnica trebali bismo zabraniti. ② Ako se prodaja ljudskih organa raširi, ljudi koji su u novčanim neprilikama započet će prodavati svoje organe kako bi platili račune. ③ Oni skloni kriminalu započet će ubijati zdrave mlade ljude i prodavat će njihove organe na crnom tržištu. ④ Naposljetku, kupovanje i prodavanje ljudskih organa gotovo je jednako kupovanju i prodavanju života samoga.

4. ① Trebamo promijeniti načine ponašanja siromašnih ljudi ukoliko želimo da ih manje prima socijalnu pomoć. ② Velika većina ljudi koji primaju socijalnu pomoć jesu oni koji nisu uspjeli završiti srednju školu, koji su samohrani roditelji, te koji su često ovisnici o alkoholu ili drogama. ③ Ovakvi oblici ponašanja otežavaju ostvarivanje želje za radom koju siromašni zasigurno imaju kako bi poboljšali svoje stanje.

5. ① Ispadanje iz školskog sustava i odgajanje djece izvan braka dva su temeljna uzroka siromaštva u ovoj zemlji. ② Stoga, kako bismo riješili siromaštvo moramo ponuditi poticaje ljudima da steknu srednjoškolsko obrazovanje. ③ Također, moramo pronaći načine da ohrabrimo ljude da se vjenčaju prije negoli dobiju djecu.

6. ① Zalaganje vlade za vozila koja ne ispuštaju stakleničke plinove neće postići svoj cilj, jer ② se takvim vozilima smatraju samo električni automobili, a

③ električni automobili neće se prodavati. ④ Oni su preskupi, ⑤ slabijih su tehničkih karakteristika od običnih, te ⑥ mjesta na kojima bi se punili gotovo da i ne postoje. (William Campbell "Technology is Not Good Enough")

7. ① Nosorozima u Keniji prijeti istrebljenje jer ② ih lovci ubijaju zbog njihova roga. ③ Nosorozima ne treba rog, jer ④ nemaju prirodnih neprijatelja. Stoga ⑤ trebamo osmisliti način na koji ćemo ih hvatiti po divljini i otpiliti im rogove. ⑥ Takav bi projekt odvratio lovce od ubijanja nosoroga. (Pamela C. Wagner, "Rhino Poaching")

8. ① Koturanje je sjajan način vježbe i opuštanja, no ② današnji koturaljkaši postaju prijetnja sigurnosti, pa ③ nešto moramo napraviti kako bismo ih obuzdali. ④ Koturaljkaši ne poštuju prometna pravila jer ⑤ ne staju na crvenim svjetlima semafora, k tome, ⑥ često jure jednosmjernim ulicama u pogrešnom smjeru. ⑦ Prijetnja su i pješacima jer ⑧ ih u sudaru mogu povrijediti. ⑨ Prijetnja su i vlasnicima trgovina ⑩ jer jure kroz njihove prostore i ⑪ oštećuju im robu. (Joan Schmidt, "Hell-On Wheels")

9. ① Možemo očekivati male promjene u duljini naše kalendarske godine. ② Tome je tako iz dva razloga. ③ Prvo, Rotacija Zemlje nije sasvim jednolična (pravilna). ④ Zašto je tomu tako? ⑤ Rotacija svakoga tijela ovisna je o raspodjeli njegove mase, a ⑥ raspodjela mase na Zemlji neprestano se mijenja. Na primjer, ⑦ zemljotresi mijenjaju položaj tektonskih ploča. Nadalje, ⑧ tekuća zemljina jezgra se preljeva kako se Zemlja okreće, a ⑨ kiše preraspodjeljuju vodenu masu iz oceana. Drugi je razlog taj što ⑩ mijena plime i oseke uzrokuje neprestano usporavanje zemljine rotacije. ⑪ Te smjene proizvode toplinu, a ⑫ gubljenje topline je gubitak energije u zemljinom sustavu. (Isaac Asimov, "As the World Turns" – upozorenje: Asimov je poznatiji kao pisac SF romana nego znanstvenik, pa u tom svjetlu treba gledati i ovaj odlomak))

II. Vježba – Razlikovanje teze i argumenata, analiza argumenata

[prevedeno i prilagođeno iz Hurley – A Concise Introduction...]

1. Socijalni zdravstveni sustav ne preporučamo jer će takav dovesti do sveukupnog smanjenja kvalitete medicinske skrbi koja je na raspolaganju prosječnom građaninu. Nadalje, on bi mogao dovesti do bankrota državne riznice. Ovo je jezgra sve argumentacije protiv socijalnog zdravstvenog sustava.
2. Titan lako reagira s kisikom, dušikom i vodikom, a sve te reakcije oslabljuju njegova mehanička svojstva. Stoga se titan mora obrađivati u uvjetima u kojima oni nisu prisutni. (*Illustrated World of Science Encyclopedia*)
3. Kako je dobro, prema Platonu, ono što unapređuje ljudske stvarne interese, slijedi da će ljudi u svakom slučaju u kojemu im je ono poznato ići za njim. (Avrum Stroll and Richard Popkin, *Philosophy and the Human Spirit*)
4. Umjetnici i pjesnici gledaju svijet u potrazi za vezama i redom. No oni prevode svoje ideje na platno, mramor ili u poetske slike. Znanstvenici nastoje pronaći veze između različitih predmeta i događaja. Kako bi izrazili red koji su pronašli oni stvaraju hipoteze i teorije. Stoga je velike znanstvene teorije lako uspoređivati s velikim umjetničkim i literarnim djelima. (Douglas C. Giancoli, *The Ideas of Physics*, 3rd edition)
5. Činjenica da nikada nije postojao kopneni most između Australije i Azije potvrđena je činjenicom prema kojoj su životinjeske vrste u ta dva predjela jako različite. Azijski viši sisavci i Australijski tobolčari nisu bili u kontaktu posljednjih nekoliko milijuna godina. (T. Douglas Price and Gary M. Feinman, *Images of the Past*)
6. Ugovor može biti obvezujući samo ako obje strane znaju što rade i slobodno odlučuju o tome. To implicira da prodavač koji nastoji zaključiti ugovor s kupcem ima obvezu objasniti mu točno što kupuje i objasniti mu uvjete kupnje. (Manuel G. Velasquez, "The Ethics of Consumer Production")
7. Neposredna kazna može smanjiti pojavljivanje nepoželjnih oblika ponašanja, no kažnjavanjem se ne mogu naučiti poželjni oblici ponašanja. Stoga je iznimno važna upotreba onih tehnika kojima se poželjni oblici ponašanja uče i potkrepljuju kako bi u datom trenutku mogli zamijeniti nepoželjne oblike ponašanja. (Walter Mischel and Harriet Mischel, *Essentials of Psychology*)
8. Profit ima ključnu ulogu u kapitalizmu poput našega. Visoki profiti signaliziraju da potrošači žele više proizvoda. Visoki profiti stimuliraju tvrtke da povećaju proizvodnju, te još više tvrtki dugoročno počinje ulagati u industriju. Za tvrtku s natprosječnim učinkom, profiti predstavljaju nagradu za veću učinkovitost. (Dominic Salvatore, *Managerial Economics*, 3rd edition)
9. Kako privatno vlasništvo pomaže ljudima da se odrede, te kako ih oslobađa svakodnevnih briga, te kako je ograničeno, tako nijedan čovjek ne smije prikupiti toliko vlasništva koliko bi ono spriječilo druge da ga prikupe dovoljno za nužne životne potrebe. (Leon P. Baradat, *Political Ideologies, Their Origins and Impact*)
10. Svakom postojećem biću Bog želi neko dobro. Stoga, kako voljeti nije ništa drugo no željeti dobro nekome biću, očigledno je da Bog voli sva postojeća bića. (Toma Akvinski, *Summa Theologica*)

III. Vježba – Razlikovanje teze i argumenata, analiza argumenata

[argumentacije je sakupila i poredala Majda Torbok]

Za svaki zadatak recite koliko argumenata ima tekst i zašto, odredite premise i konkluziju/e, i dijagramirajte argument(e):
(navedite i nenapisane pretpostavke ili nenapisanu tezu ako je potrebno)

1. Svjetlo koje nam stiže sa dalekih galaksija krenulo je sa njih prije više milijuna godina, i u slučaju najudaljenijih objekata koje smo vidjeli, svjetlo je krenulo prije osam tisuća milijuna godina. Dakle, kada gledamo svemir, vidimo ga kakav je bio u prošlosti. (S.W. Hawking, 1988, *Kratka povijest svemira: od big banga do crnih rupa*. Toronto: Bantam Books, str. 28.)

2. Ethan Nadelmann, professor na Woodrow Wilson School of Public and International Affairs na sveučilištu Princeton, smatra da je prohibicija teških droga potpuni promašaj. U tu svrhu citira valove ubojstava od strane preprodavača droge u gradovima kao što su Washington i New York, opterećenost državnih i federalnih sudova i zatvora zatvorenicima vezanih za drogu, politički razdor Kolumbije zbog trgovine (drogom) i korupcija vezana za drogu posvuda u svijetu. (New York Times, 15. svibnja 1988.)

3. Niti jedna dobra stvar ne donosi štetu svojem vlasniku. Bogatstvo međutim često šteti svojem vlasniku (Boethius)

4. Godine 1973. Adam Nordwell, poglavica Američkih Chippew Indijanaca, doputovao je avionom iz Kalifornije u Rim. Iz aviona je izašao obučen u plemensku svečanu odjeću i objavio, u ime Američkih Indijanaca, prisvajanje Italije s obzirom da zemlja pripada onome tko je otkrije, kao što je to s Amerikom učinio Kolumbo. "Današnji je dan dan otkrića Italije", rekao je Nordwell. "Koje je pravo imao Kolumbo da objavi otkriće Amerike, koja je stoljećima prije toga bila naseljena? S jednakim pravom ja dolazim u Italiju i proglašavan je otkrivenom".

1. Kompetentni pojedinci slobodni su sami odlučiti o vlastitim liječničkim tretmanima; nekompetentni pojedinci to nisu. Kompetentnost su i sloboda dakle vrlo usko povezani.

2. Ako neko djelovanje promovira interese svih koji u njemu sudjeluju, i ne narušava ničija prava, tada je takvo djelovanje moralno prihvatljivo. U barem nekim slučajevima, aktivna eutanazija moralno je prihvatljiva.

3. Cijeli sam život bio protiv smrtne kazne. Ne vidim niti jedan dokaz da smrtna kazna zaista zastrašuje i mislim da postoje bolji i učinkovitiji načini za suočavanje sa nasilnim zločinima. (Michael Dukakis u Bush-Dudakis debati održanoj u Los Angelesu 15.8.1988)

4. Filozofija i klasična književnost, povijesni temelji sveučilišne naobrazbe koji su bili na pragu izumiranja '80 godina, doživjeli su procvat '90 godina. Ove godine prijave za oba predmeta opet su dosegle rekordan broj. Studenska služba Sveučilišta zaprimila je 5190 prijava za filozofiju, što je povećanje od 16.7% u odnosu na prošlu godinu, te 4239 prijava za klasičnu književnost, što je povećanje od 10.8%. (Richards, H., 'Record Applications', *The Times Higher Education Supplement*, 6.9.1991.)

5. *New England Journal of Medicine* odlučio je ne objavljivati izvješća o neetičkim istraživanjima, bez obzira na njihove zasluge. ... Tri su razloga za takvu odluku. Prvo, politika publiciranja isključivo etičkih istraživanja, ukoliko generalno primijenjena, odvratila bi od neetičkih istraživanja. Publikacije su važan dio sistema nagrađivanja u medicini i i istražitelji ne bi poduzimali takva istraživanja kada bi znali da ona neće biti publicirana. Nadalje, svaka bi druga politika težila vođenju više neetičkog rada stoga što je, kao što sam pokazao, takve studije lakše provesti i prema tome mogu ponuditi stručnjacima konkurentnost. Drugo, odbijanje publiciranja i onda kada su narušavanja etičkih principa blaža štiti princip prvenstva subjekta istraživanja. Kada bi se dozvolili manji propusti, postali bismo na njih imuni i to bi vodilo težim propustima. I konačno, odbijanje publiciranja neetičkog rada služi obavještavanju šire javnosti da čak i naučnici ne smatraju da je nauka primarna mjera civiliziranosti. Znanje, iako važno, može biti manje važno poštenom društvu od načina na koji se do njega dolazi. (Marcia Angell, "The Nazi Hypothermia Experiments and Unethical Research Today", *New England Journal of Medicine* 322 (17. svibnja 1990.))

6. Cilj je pokreta postići jednakost. Jedini način za postizanje tog cilja je socijalna revolucija. Dakle, potrebno je ujedinjiti jednu ovlaštenu grupu. I stoga također, ljutnja na svaku opresiju koja stoji na putu cilju jednakosti mora biti izražena na demonstracijama.

7. Demokratski zakoni općenito teže promicanju dobrobiti najvećeg mogućeg dijela stanovništva s obzirom da takvi zakoni potječu od većine stanovnika, koji mogu pogriješiti ali koji ne mogu imati interes u suprotnosti sa vlastitom koristi. Suprotno tome, zakoni aristokracije teže koncentraciji blagostanja i moći u rukama manjine; pošto aristokracija, po svojoj prirodi, predstavlja manjinu. Može se stoga tvrditi da je u zakonodavstvu namjera demokracije korisnija čovječanstvu nego što je to slučaj sa aristokracijom.

8. Zašto bismo trebali uvesti selektivnu sječú stabala? Amazonska prašuma sadrži 20 do 60 stabala na četiri četvorna metra, ali samo jedan ili dva mogu se koristiti u industrijske svrhe. Samo je tri stabla moguće sasjeci a da to bude ekonomski isplativo stoga što izviđanje zahtjeva tešku, skupu mašineriju koja zahtjeva visoku potrošnju ulja. Riječ je o mašineriji koju je moguće amortizirati samo sječom širokih i visokih stabala. Glavna prednost selektivne sječe sastoji se u tome što mlađa stabla time lakše dolaze do svjetla i vode, brzajući time prirodni ciklus rasta prašume.

9. Apsudno je reći da kažnjavanje zbog same kazne nije dozvoljeno na osnovi Osmog Amandmana. Element kažnjavanja - osveta, ako baš želite - ne čini kažnjavanje okrutnim i neobičnim, ono čini kažnjavanje razumljivim. Ono razlikuje kažnjavanje od terapije. Rehabilitacija je možda pomoćni rezultat kažnjavanja, ali mi prvenstveno kažnjavamo ljude da bismo služili pravdi, da bismo dali ljudima ono što zaslužuju.

10. S obzirom na fizikalna ograničenja cjelokupnih zaliha prirodnih resursa zemlje, tvrdi Herman Daly, ekonomist World Bank-e, gospodarstveni razvoj i korištenje prirodnih bogatstva mogu neograničeno rasti samo ako naučnici otkriju način da se promjer zemlje neograničeno povećava.